

اثربخشی درمان شناختی-رفتاری در بهبود عملکرد تحصیلی دانشجویان دارای افت تحصیلی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز

رباب دغاغله: رئیس اداره‌ی مشاوره، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.

حمیده ابافت*: مدرس دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اهواز، ایران.

سیده فرزانه جعفری: کارشناس اداره‌ی مشاوره، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.

چکیده: هدف از پژوهش حاضر بررسی تعیین اثربخشی مداخله‌های روان‌شناختی در بهبود عملکرد تحصیلی دانشجویان دارای افت تحصیلی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز بود. در این مطالعه، تمامی دانشجویان دارای افت تحصیلی دانشکده‌های هفت‌گانه این دانشگاه بودند که در سال تحصیلی ۱۳۹۰-۱۳۹۱ در مراکز مشاوره‌ی دانشگاه (هفت دانشکده) مورد مداخله‌های روان‌شناختی قرار گرفتند. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری در دسترس استفاده شد. از میان دانشجویان (۳۳ نفر) که دارای افت تحصیلی بودند به هسته‌های مشاوره‌ی دانشکده‌ی خود دعوت شدند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش، معدل دو ترم متوالی دانشجویان مشمول طرح افت تحصیلی و استفاده از روش درمانی شناختی-رفتاری (c.b.t) بود. یافته‌ها نشان داد که از تعداد ۳۳ نفر دانشجوی دارای افت تحصیلی (۳۶/۴٪ مرد و ۶۳/۶٪ زن) بودند. ۸۱/۸٪ مجرد و ۱۸/۲٪ متأهل، ۲۷/۳٪ بومی و ۷۲/۷٪ غیربومی بودند. بیشترین افت تحصیلی مربوط به دانشکده‌های پرستاری و پزشکی، ۱۳/۲٪ و کمترین میزان افت تحصیلی مربوط به دانشکده‌ی پیراپزشکی ۳/۸٪ بود. بیشترین علل افت تحصیلی به ترتیب: مشکلات خانوادگی ۱۳/۲٪، اشتغال به کار ۱۱/۳٪، عدم علاقه به رشته ۱۱/۳٪ و کمترین امتیاز کسب شده مربوط به کمبود اعتماد به نفس، دشواری دروس، اختلالات روانی، عدم قبولی در شهر مورد نظر و مشکلات سازگاری هرکدام ۱/۹٪ بوده است. با توجه به نتایج این پژوهش، ضروری است که مراکز مشاوره‌ی دانشجویی دانشکده‌ها برنامه‌ریزی دقیق‌تر و منظم‌تری را برای شناسایی روش‌های مؤثر بر درمان و پیش‌گیری از افت تحصیلی دانشجویان دارای افت تحصیلی به اجرا بگذارند.

*نویسنده‌ی مسؤؤل: مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز، اهواز، ایران.

(Email: abafat2011@gmail.com)

مقدمه

افت تحصیلی یکی از مشکلات هر نظام آموزشی از جمله دانشگاه‌هاست، نه به عنوان یک مشکل شخصی بلکه به عنوان یکی از معضلات اساسی اجتماعی (ده‌بزرگی و همکاران، ۲۰۰۸؛ بارسنا و همکاران، ۲۰۰۹) بایستی هر چه زودتر کشف شود (نیسون و همکاران، ۲۰۰۷) و عوامل مؤثر در بروز آن شناسایی و رفع گردد. در مورد افت تحصیلی تعابیر و تعاریف متفاوتی ارائه شده است که وجه مشترک همه‌ی آن‌ها ناتوانی و شکست در انجام و اتمام موفقیت‌آمیز دوره‌ی تحصیلی به صورت رسمی است. یونسکو مفهوم افت تحصیلی را به تکرار پایه، ترک تحصیلی زودرس و کاهش کیفیت آموزشی و تحقیق افراد نسبت می‌دهد. (به نقل از زکیخانی، ۲۰۰۹). بسیاری از افراد، افت تحصیلی را به عنوان توانایی دانشجو در یادگیری مواد درسی می‌دانند که بدون شک تصویری نادرست است، ناتوانی فرد از توانایی‌های ذهنی محدود ناشی می‌شود، در حالی که افت تحصیلی به معنای نزول از یک سطح بالاتر به سطح پایین‌تر در تحصیل و آموزش است. افت تحصیلی به کاهش عملکرد دانشجو از سطحی رضایت‌بخش به سطحی نامطلوب گفته می‌شود. انگیزه و رضایت باعث برانگیخته شدن علاقه و تمایل بیشتر به جست‌وجو و کنجکاوی، کشف ایده‌های نو، گسترش باور و اندیشه و عمل می‌گردد. عواطفی مثل: تنفر، افسردگی، ترس و خشم از شرایط نامطلوب، امکانات آموزشی و محیط نامطلوب باعث کاهش انگیزه می‌شود، در نتیجه افت عملکرد تحصیلی را فراهم می‌نماید (به نقل از حسام و همکاران، ۲۰۱۲).

طبق تحقیقات انجام شده، ۱۲٪ از دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور در طی تحصیل مشروط می‌شوند و این مشروطی نه تنها ممکن است که دانشجویان را از لحاظ روحی-روانی دچار مشکل نماید، بلکه از نظر پیشرفت تحصیلی نیز آنان را در معرض خطر محرومیت از تحصیل قرار می‌دهد و موجب خلل در بهره‌برداری مطلوب از اصول علمی برای تربیت نیروی انسانی، منابع انسانی و مالی و نیز موجب نارضایتی اجتماعی می‌گردد. افت تحصیلی دانشجویان و ترک تحصیل آنان علاوه بر مسایل و مشکلاتی که برای دانشجو ایجاد می‌کند، زیان‌های فراوانی برای کشور در بر خواهد داشت (نجیمی و همکاران، ۲۰۱۱). آراکو و همکاران (۲۰۰۹) در پژوهشی نشان دادند که عواملی مانند: سن شروع به تحصیل، سطح سواد والدین، عملکرد تحصیلی و موفقیت، در افت یا پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان نقش اساسی دارند و دانش‌آموزان با رویکردهای آموزشی ضعیف و بدون پشتکار، در رسیدن به

اهداف آموزشی در دوران تحصیل خود، عملکرد و موفقیت سطح پایینی از خود ارایه می‌دهند که منجر به افزایش افت تحصیلی آن‌ها می‌شود. نتایج پژوهش (مزاروس و همکاران، ۲۰۰۲؛ به نقل از نوروزی، ۲۰۱۳) نشان داد که جنبه‌های آموزش و آگاهی والدین مهم هستند و به پیشرفت یا عدم پیشرفت فرزندان کمک می‌کنند. همچنین تشویق فرزندان به یادگیری در خانه و انتظارات واقع‌بینانه‌ی والدین از عملکرد مدرسه‌ای فرزندان تأثیر به‌سزایی در موفقیت تحصیلی آنان دارد. در جدیدترین تحقیقات در ایران در بررسی عوامل مؤثر بر افت تحصیلی دانشجویان به این نتیجه رسیدند که عواملی همچون: عدم برنامه‌ریزی، کمبود ارتباط بین خانواده و دانشگاه، عدم ایجاد انگیزه (جبرائیلی و همکاران، ۲۰۱۱)، مشکلات مربوط به مهارت‌های یادگیری و عدم آشنایی با روش‌های مؤثر و کارآمد مطالعه، (امینیان، ۲۰۰۶) عدم استفاده از شیوه‌های صحیح مطالعه (حقانی و همکاران، ۲۰۰۹)، عدم حضور در کلاس، فاصله‌ی زیاد بین اخذ دیپلم و قبولی در دانشگاه (غیبی و همکاران، ۲۰۰۹)، بی‌اطلاعی و ناآگاهی از شیوه‌ها و فنون مربوط به مطالعه (غفاری و همکاران، ۲۰۱۰)، مهارت‌های مطالعه، ارتباط بین افسردگی و افت تحصیلی، (رئوفی و همکاران، ۲۰۰۷)، سهمیه و معدل (خزاعی و همکاران، ۲۰۰۷)، عوامل عاطفی و روحی، تعداد ساعات مطالعه در روز و تعداد دیدارهای فرد با خانواده در هر ماه، فقدان انگیزه و عدم مطالعه‌ی منظم (حبیب‌زاده و همکاران، ۲۰۰۸)، عوامل شخصیتی، احساس تنهایی، انگیزه و علاقه، احساس رضایت‌مندی، انتظار موفقیت و شرایط خانواده، محتوای آموزشی، عوامل مرتبط با آموزش‌گر، محیط آموزشی، عوامل خانوادگی-اقتصادی-اجتماعی (نجیمی و همکاران، ۲۰۱۱) در رشد یا افت تحصیلی دانش‌آموزان مؤثرند.

هدف تحقیق

با توجه به اهمیت مسأله‌ی افت تحصیلی و پیامدهای روانی، خانوادگی، آموزشی، اجتماعی و غیره، مطالعه‌ی حاضر با هدف شناسایی دانشجویان دارای افت تحصیلی و همچنین شناسایی عوامل مؤثر بر افت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز انجام شد. با توجه به این‌که کمتر تحقیقی به تأثیر درمان‌های روان‌شناختی در درمان افت تحصیلی پرداخته است، لذا این تحقیق و نتایج حاصل از آن می‌تواند راه‌گشای تحقیقاتی از این دست باشد. ضرورت انجام این‌گونه تحقیقات از آن‌جا مشخص می‌شود که نتایج آن می‌تواند در نهایت منجر به صرفه‌جویی در منابع اقتصادی در دانشگاه‌ها، سالم‌سازی قشر سازنده‌ی جامعه، یعنی قشر دانشجو و همچنین بالندگی و پیشرفت

جامعه گردد.

روش اجرا

جامعه‌ی مورد مطالعه، کلیه‌ی دانشجویان دارای افت تحصیلی دانشکده‌های هفت‌گانه‌ی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز بودند. در این پژوهش از روش نمونه-گیری در دسترس استفاده شد. شناسایی این دسته از دانشجویان از طریق بررسی معدل دو ترم متوالی آن‌ها انجام گرفت. به منظور رعایت موارد اخلاقی در این تحقیق اصل محرمانه بودن اطلاعات (انجام مکاتبه‌های محرمانه) و اسامی دانشجویان رعایت شده و به دانشجویان در خصوص ضرورت اجرای طرح در جلسه‌ی اول توضیحات کافی داده شد. آن عده از دانشجویان که در ترم دوم نسبت به ترم قبل مشروط شده و یا دو نمره کاهش معدل داشتند، مشمول این طرح شدند. دو ترم مذکور نیم‌سال اول تحصیلی ۸۹-۹۰ و نیم‌سال دوم تحصیلی ۹۰-۹۱ بود.

روش بررسی

ابتدا با هماهنگی معاونت آموزشی و آموزش دانشکده‌ها معدل (نیم‌سال اول و دوم تحصیلی ۸۹-۹۰ و ۹۰-۹۱) کلیه‌ی دانشجویان مقایسه شد و دانشجویانی که معدل آنان در نیم‌سال دوم ۹۰-۹۱ نسبت به نیم‌سال اول ۸۹-۹۰، ۲ نمره کاهش داشته و یا مشروط شده‌اند، جهت اجرای طرح انتخاب شدند. پس از آن با هماهنگی آموزش کلیه‌ی دانشکده‌ها، دانشجویان مذکور (۳۳ نفر) به هسته‌های مشاوره‌ی دانشکده‌ی خود دعوت شدند، سپس مشاور دانشکده با تشکیل پرونده، انجام مصاحبه و بررسی وضعیت روانی و همچنین سابقه‌ی تحصیلی هر دانشجو، بررسی‌های خود را در خصوص علل افت تحصیلی دانشجویان انجام داد. پس از آن مداخله‌های روان‌شناختی برای هر فرد بین ۴ تا ۸ جلسه، به صورت هفته‌ای ۱ تا ۲ جلسه، روزی ۴۵ دقیقه به طول انجامید. این مداخله‌ها شامل درمان‌های شناختی رفتاری (C.B.T) بود که در این روش درمانی با آموزش تکنیک‌ها و تمرین‌های لازم، تغییرات شناختی و رفتاری در فرد ایجاد می‌شود و تأثیر این تغییرات در بهبود وضعیت روانی افراد و نیز افزایش نشاط و رضایت از خود و همچنین افزایش انگیزه‌ی تحصیلی منجر می‌گردد. روش درمان شناختی-رفتاری (C.B.T) یک روش استاندارد تأیید شده‌ی علمی است که در سال ۱۹۶۷ توسط یکی از روان‌شناسان مشهور (ارون تی‌بک) ابداع و به کار گرفته شد و از آن تاریخ تأثیرگذاری این روش درمانی در کلیه‌ی جوامع و طی تحقیقات متعددی تأیید گردیده است. به منظور تجزیه و تحلیل آماری از نسخه‌ی ۲۱ نرم‌افزار آماری

SPSS و آمار توصیفی و آزمون تی (T) دو گروه وابسته استفاده شد.

یافته‌ها

جدول ۱: فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار متغیرهای جمعیت‌شناختی در پژوهش حاضر

متغیر	فراوانی	درصد	میانگین	انحراف معیار
جنسیت				
مرد	۱۲	۳۶/۴	۱/۶۴	۰/۴۸۹
زن	۲۱	۶۳/۶	۱/۶۴	۰/۴۸۹
تاهل				
مجرد	۲۷	۸۱/۸	۱/۱۸	۰/۳۹۲
متاهل	۶	۱۸/۲	۱/۱۸	۰/۳۹۲
بومی- غیربومی				
بومی	۹	۲۷/۳	۱/۷۳	۰/۴۵۲
غیربومی	۲۴	۷۲/۷	۱/۷۳	۰/۴۵۲

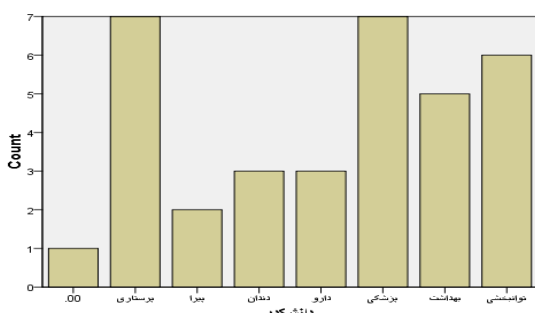
جدول ۲: میانگین، انحراف معیار، نمونه و خطای استاندارد میانگین

شاخص‌ها متغیرها	میانگین	انحراف معیار	نمونه	خطای استاندارد میانگین
معدل قبل	۱۳/۲۱	۱/۹۳	۳۳	۰/۳۳۶
معدل بعد	۱۵/۱۵	۲/۱۹	۳۳	۰/۳۸۲

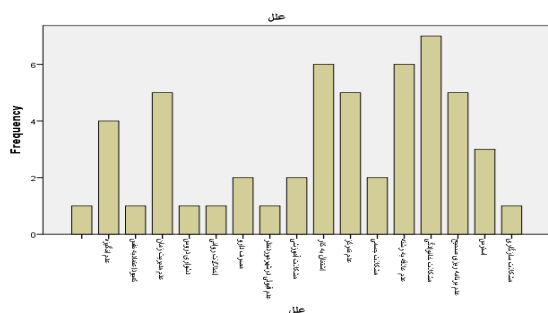
جدول ۳: نتایج آزمون تی گروه‌های وابسته بر روی افت تحصیلی (معدل ترم قبل و ترم بعد از مداخله‌های روان‌شناختی) دانشجویان

شاخص‌ها متغیرها	t	میانگین	انحراف معیار	خطای استاندارد میانگین	df	sig
معدل قبل و بعد	-۷/۳۳	-۱/۹۳	۱/۵۱	-۰/۲۶۵	۳۲	۰/۰۰۰

نمودار ۱: نمودار ستونی مربوط به رشته‌های مختلف در تحقیق

نمودار ۲: نمودار ستونی علل مختلف افت تحصیلی در میان دانشجویان

تمنائی فر و همکاران، ۲۰۰۷؛ رئوفی، ۲۰۰۷ و زکیخانی، ۲۰۰۹) هم‌سو می‌باشد. در تبیین این مطلب می‌توان گفت که دانشجویان غیربومی در مقایسه با دانشجویان بومی شرایط خاصی را دارند، از جمله: شلوغی خوابگاه، عدم امکانات رفاهی، مشکلات سازگاری با هم‌اتاقی‌ها، دوری از خانواده، احساس غربت، تغذیه نامناسب، مشکلات مالی که این عوامل می‌توانند در افت تحصیلی مؤثر باشند. از دیگر یافته‌های پژوهش حاضر این بود که بیشترین افت تحصیلی مربوط به دانشکده‌های پزشکی و پرستاری است. که از این منظر این پژوهش با پژوهش حسام و همکاران (۲۰۱۲) هم‌سو است. در پژوهش حسام و همکاران هم بیشترین فراوانی افت تحصیلی به ترتیب در دانشجویان پزشکی (۴۵/۳٪)، پرستاری (۱۴/۳٪) و بهداشت محیط (۱۰/۷٪) است. در تبیین این مسأله می‌توان چنین گفت که دانشجویان رشته‌ی پرستاری مشکلات زیادی از قبیل تفاوت در توزیع امکانات آموزشی خاص بین دانشجویان رشته‌ی پرستاری با سایر رشته‌های علوم پزشکی، نادیده گرفتن جایگاه دانشجویان این رشته از سوی برخی از مسؤولان، جدی نگرفتن رشته‌ی پرستاری از سوی برخی از اساتید و دلسرد کردن دانشجویان از سوی اساتید می‌تواند از عوامل افت تحصیلی در این رشته باشد. هم‌چنین دانشجویان رشته‌ی پزشکی با مشکلاتی از قبیل دشواری دروس، نگرش دانشجویان به آینده‌ی شغلی، تأمین مالی نسبت به آینده، پر خرج بودن این رشته مواجه هستند که می‌تواند باعث افت تحصیلی دانشجویان این رشته باشد. در این پژوهش با توجه به یافته‌های به دست آمده علل افت تحصیلی متفاوت است. بیشترین علت افت تحصیلی در این پژوهش به ترتیب به مشکلات خانوادگی، عدم علاقه به رشته، و اشتغال به کار مربوط می‌شود. نتایج تحقیقات (غیبی و همکاران، ۲۰۱۰) نشان داد که در بین عوامل زمینه‌ساز افت تحصیلی، عدم حضور در کلاس، فاصله‌ی زیاد بین اخذ دیپلم و قبولی در دانشگاه نقش بیشتری دارند. جبرائیلی و همکاران (۲۰۱۱) علل افت تحصیلی دانشجویان را عدم برنامه‌ریزی، کمبود ارتباط بین خانواده _دانشگاه، و عدم انگیزه می‌دانند. نجیمی و همکاران (۲۰۱۱) در مطالعه‌ای علل افت تحصیلی را محتوای آموزشی، عوامل مرتبط با آموزش، عوامل خانوادگی، و عوامل اقتصادی-اجتماعی بیان کردند. از دیگر یافته‌های این پژوهش میزان معدل دانشجویان بعد از مداخله‌های روان‌شناختی افزایش پیدا کرده است. به این معنی که بر اثر مداخله‌های روان‌شناختی معدل قبل از مداخله با معدل بعد از مداخله تفاوت معناداری دارند. در مطالعه‌ی

از تعداد ۳۳ نفر دانشجویان دارای افت تحصیلی (۳۶/۴٪) مرد و (۶۳/۶٪) زن بودند. ۸۱/۸٪ مجرد و ۱۸/۲٪ متأهل و ۲۷/۳٪ بومی و ۷۲/۷٪ غیر بومی بودند. بیشترین افت تحصیلی مربوط به دانشکده‌های پرستاری و پزشکی (۱۳/۲٪) و کمترین میزان افت به دانشکده‌ی پیراپزشکی (۳/۸٪) است. میزان افت در دانشکده‌ی دندانپزشکی (۵/۷٪)، دانشکده‌ی داروسازی (۵/۷٪)، دانشکده‌ی بهداشت (۹/۴٪) و دانشکده‌ی توانبخشی (۱۱/۳٪) است. مطابق با یافته‌های این پژوهش، بیشترین علت افت تحصیلی مربوط به: مشکلات خانوادگی (۱۳/۲٪) و کمترین آن مربوط به عواملی مانند: کمبود اعتماد به نفس، دشواری دروس، اختلالات روانی، عدم قبولی در شهر مورد نظر و مشکلات سازگاری، همگی با ۱/۹ درصد بوده است. عدم انگیزه‌ی کافی (۷/۵٪)، عدم مدیریت زمان (۹/۴٪)، مصرف دارو (۳/۸٪)، مشکلات آموزشی (۳/۸٪)، عدم تمرکز (۴/۹٪)، مشکلات جسمی (۳/۸٪)، عدم علاقه به رشته (۱۱/۳٪)، عدم برنامه‌ریزی صحیح (۹/۴٪)، و استرس (۵/۷٪) است.

از یافته‌های پژوهش حاضر این است که میزان معدل دانشجویان بعد از مداخله‌های روان‌شناختی افزایش پیدا کرده است. بدین معنی که بر اثر این مداخله‌ها معدل قبل از مداخله با معدل بعد از مداخله تفاوت معناداری دارند. طبق جدول ۲: تفاوت نمره‌ی میانگین آزمودنی‌ها از لحاظ افت تحصیلی قبل از مداخله‌های روان‌شناختی و بعد از مداخلات روان‌شناختی برابر ۱/۹۳- است. نسبت T مشاهده شده ۷/۳۳- و در سطح قرار دارد که از لحاظ آماري معنادار است. به بیان دیگر، مداخله‌های روان‌شناختی میزان معدل دانشجویان را افزایش داده است.

بحث

هدف از انجام این پژوهش، بررسی تأثیر مداخله‌های روان‌شناختی بر روی افت تحصیلی دانشجویان بود. از تعداد ۳۳ نفر دانشجویان دارای افت تحصیلی (۳۶/۴٪) مرد و ۶۳/۶٪ زن بودند. نتایج حاصل از این پژوهش با پژوهش‌های (خزایی و همکاران، ۲۰۰۸) مغایر است. در این پژوهش‌ها میزان افت تحصیلی در دانشجویان پسر بیشتر از دانشجویان دختر بود. از دیگر یافته‌های پژوهش حاضر این است که میزان افت تحصیلی در دانشجویان مجرد بیشتر از دانشجویان متأهل می‌باشد. این یافته‌ها با پژوهش (زکیخانی، ۲۰۰۹)، هم‌سو است و با پژوهش‌های غیبی، و چنگیزی آشتیانی مغایر است. از دیگر یافته‌های این پژوهش این است که میزان افت تحصیلی در دانشجویان غیر بومی بیشتر از دانشجویان بومی است که با یافته‌های برخی از پژوهش‌ها (چنگیزی آشتیانی و همکاران، ۲۰۱۰؛

Ghaybi SH, Mohammadlo R, Mosavivaezi SJ, Et al 2010, *The academic decline and some factors of medical students*, Urmia university of medical sciences step in the development of medical education, VOL.7, NO.2, Pp. 141-146.

Raufi M, Sedaghat K, Hanaee G, et al 2007, family demographic factors effective students of Tabriz university of medical sciences, *journal of Tabriz university of medicalsciences*, VOL.29, NO.4, Pp. 113-115.

Habibzadeh SH, Alizadeh H, Pourfarzi F, et al 2008, educational decline and it effective factors predispose in the students, *journal of health care*, VOL.13, NO.3, Pp. 29-33.

Tamanaefar M, Neyazi M, Amini M, 2007, Acomparative study of factors influencing students academic failure and conditionally privileged, *journal of behavior scholar*, VOL.14, NO.24, Pp. 39-52.

Ghafari A, Mofrad F, Hafez R 2010, *comparison of the effect of academic skills workshops students (strong and weak)*, student mental health seminar, Tehran.

Pourbakhtiar H, Golmohammadian M 2009, Effectiveness of group counseling on students' academic self-concept and academic failure in girls students, new findings of psychology, VOL.5, NO.13.

Jebraeli M, Mosavivaezi S, Mikaeli P, et al 2011, Evaluating the influencing factors of educational underachievement in gifted and talented students of Urmia university of medical sciences, *journal of horizons of medical education development*, VOL.4, NO.3, Pp. 21-25.

Dehbozorgi GH, Mooseli HA 2003, A survey on dropout risk factors among medical students, shiraz medical university, *journal of Babol university of medical sciences*, VOL.5, NO.2, Pp. 74-78.

Fazili, E 2004, Academic progress of student counseling, *research higher education*, VOL.10, NO.1-2, Pp. 61-90.

Changizi Ashtiani S, Shamsi M, Beygi, MA 2010, Frequency of educational decline and some effective factors of students opinion in arak university of medical sciences, *journal arak medical university*, VOL.12, NO.4, Pp. 24-33.

پوریختیار و همکاران (۲۰۰۹) نتایج نشان داد که میزان خودپنداره و پیشرفت تحصیلی (معدل) پس از مداخله با مشاوره‌ی گروهی در گروه آزمایشی نسبت به گروه گواه افزایش معنادار یافته است. که بیانگر تأثیر مثبت مشاوره‌ی گروهی به شیوه‌ی REBT بر خودپنداره و پیشرفت تحصیلی می‌باشد. فاضلی (۲۰۰۴) در پژوهشی با عنوان تأثیر مشاوره در پیشرفت تحصیلی دانشجویان، مهم‌ترین عامل در فرایند ارائه‌ی خدمات مشاوره‌ای به دانشجویان را کمک به کسب و ارتقای خودپنداره‌ی مثبت در دانشجویان می‌داند. از آنجایی‌که دوران دانشجویی از حساس‌ترین دوره‌های زندگی اجتماعی است و هم‌زمانی این دوره با بلوغ، ازدواج، شغل و غیره، اهمیت این دوره را دو چندان کرده است. به نظر می‌رسد که مراکز مشاوره‌ی دانشجویی می‌تواند دانشجو را در جهت شناخت صحیح توانایی‌ها، پیش‌گیری از آسیب‌های روانی-اجتماعی، ارتقای سطح دانش و بینش در زمینه‌های مختلف مرتبط با زندگی دانشجویی، دانشجویان عزیز را یاری رساند.

نتیجه‌گیری

بر اساس نتایج به دست آمده در مورد افت تحصیلی دانشجویان و نتیجه‌ی پژوهش حاضر مناسب است که مراکز مشاوره‌ی دانشجویی فعال‌تر شوند و در بدو ورود دانشجویان به دانشگاه، دانشجویان مشکوک به مشکلات تحصیلی شناسایی و با پی‌گیری مشاوران، مشکلات این قشر با ارزش حل شود.

تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله از تمامی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز که ما را در اجرای این پژوهش یاری کردند، کمال تشکر و قدردانی را داریم.

References

Araque F, Roldan C, Salguero A 2009, Factors influencing university drop out rates, *comput Educ*, NO.53, PP.563-574.

minian, 2006, Reducing academic decline of students University of Medical Sciences sahr kord using counseling, Proceedings of the Third National Seminar on mental health , 3 and 4 .

Zakikhani, MS 2009, Study political sciences faculty of law and political science undergraduate academic performance of students of Islamic Azad university Karaj branch quarterly, *journal of political science*, NO.12, Pp.113-127.

Najimi A, Meftagh SD, Sharifirad, G 2011, The factors affecting educational failure, from the perspective of the students of Isfahan university of medical sciences Iran, *journal of system research*, VOL.7, NO.6, Pp.790-797.

Lopez-Barcena J, Gonzalez-de cossio Ortiz M, Avila-Martinez I, Teos A, 2009, Epidemiological health factors and their relationship with academic performance during the first year of medical school, *study of two generations, Gac med mex*, NO.2, Pp. 81-90.

Denison AR, Currie AE, Laing MR, Heys SD 2006, Good for them or good for us? The role of academic guidance interviews, *Mededuc*, VOL.40, NO.12, Pp. 1188-1189.

Khazaei M, Rezaei M, Khazaei, S 2008, Survey of personal and educational characters in unsuccessful medical students in compare with success students, *journal of semnan university of medical sciences*, VoL.9, No.2, Pp. 87-93.

Hesam M, Sanagoo, A 2012, Academic under-achievement and some related factors associated with academic satisfaction in Golestan university of medical sciences students, *journal of research in nursing and midwifery*, VOL.9, NO.2, Pp .90-96.

Nowrozi RA, Cheraghian Radi A, Nosrati Heshi K, et al 2013, effect of individual, social, family and educational factors on academic drop in university students viewpoint, *Quarterly of education strategies in medical sciences*; Vol.6, No. 3, Pp. 183-187.

Effectiveness of Cognitive - Behavioral Therapy on Improving Academic Performance among Students with Academic Failure at Ahvaz University of Medical Sciences

Robab Daghagheleh¹

Hamideh Abafat^{2,*}

SeydehFarzaneh jafari³

¹ Head of consulting department, Ahvaz Jundishapur university of medical sciences, Ahvaz, Iran.

²: Lecturer Islamic Azad University- Ahvaz Branch, Ahvaz, Iran.

³: Expert of consulting department, Ahvaz Jundishapur University of medical sciences, Ahvaz, Iran.

Abstract: Present study was conducted to determine the effectiveness of psychological interventions to improve students' academic failure at Ahvaz University. The population of this study consisted of college students with academic failure of seven-medical faculties who were referred to counseling centers in order to psychological interventions at Ahvaz Jundishapur University during the year 1390-139. Sampling technique was used and then only 33 members among students with academic failure were invited to their own core counseling faculty. The instrument in this study included their academic performance through Consecutive Two semesters average as well as Cognitive Behavioral Therapy techniques (C.B.T) was used. According to the outcomes obtained among the whole 33 persons with academic failure data was arranged as 36/4% male, and 63/6% female, 81/8% single, 18/2% married and 27/3% native and 27/7% were not native; the most academic failure observed in medicine and nursing schools (13.2%) whereas the lowest academic failure were in School of paramedical sciences; the finding also revealed that the most frequent cause related to family problems and academic failure (13/2%), employment (11/3%), lack of interest to field (3/11%), and found the lowest score related to the lack of confidence, hard lessons, mental disorders, disagreement according to the study results. Therefore, it is essential that college counseling centers should plan to more careful and regular planning not only for detection the effective ways on improvement and prevention of academic failure but also try to implement these ways.

Keywords: Academic failure, Students, Cognitive- behavioral therapy, Ahvaz University of medical sciences.

***Corresponding author:** Lecturer Islamic Azad University of Ahvaz Branch, Ahvaz, Iran.

Email: abafat2011@gmail.com